

La participació d'infants i joves en la reducció del risc de desastres

Israel Rodríguez Giralt
CareNet Research Group
Universitat Oberta de Catalunya

CUIDAR
Cultures of Disaster Resilience
among children and young people

Horizon 2020
Programme

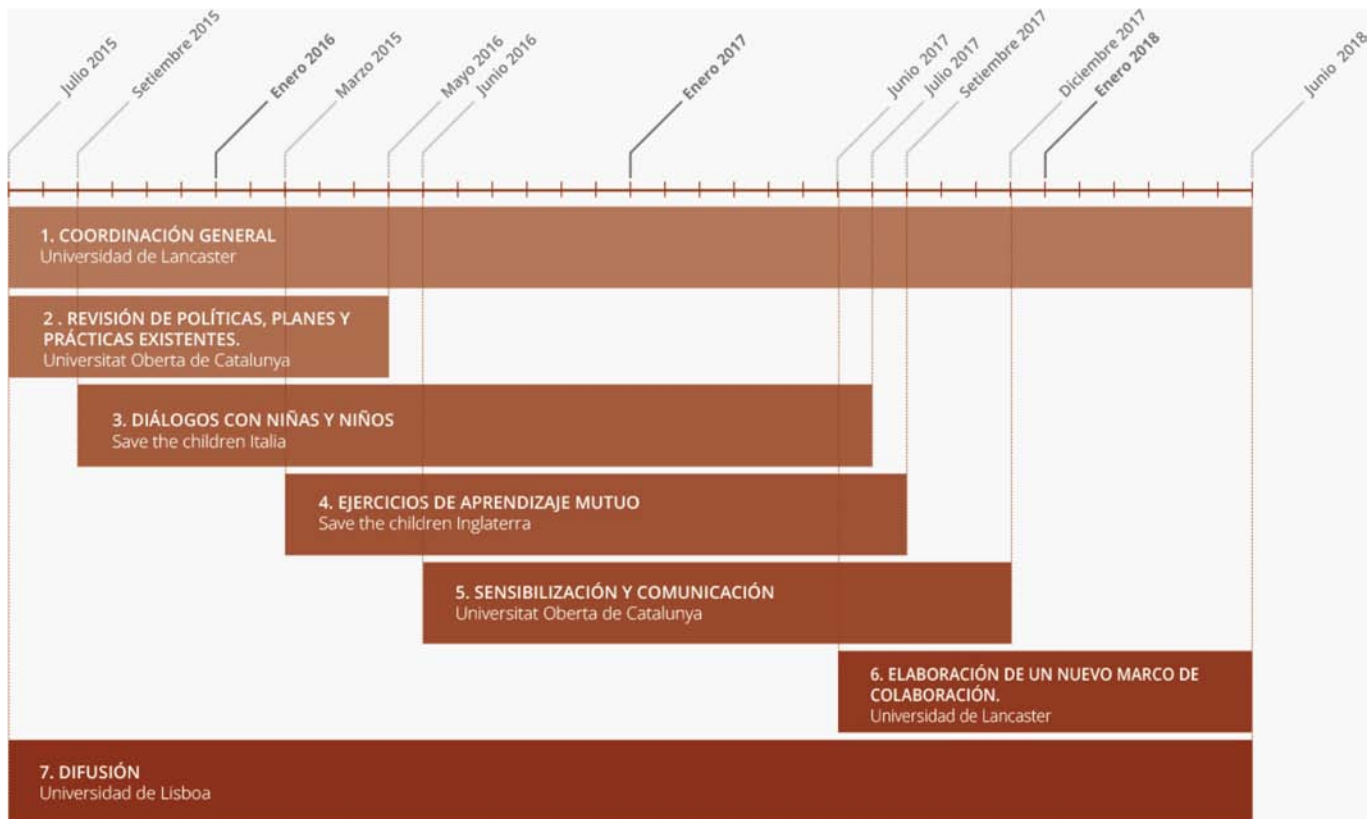
El projecte “**CUIDAR: Cultures de resiliència en infants i joves en situacions de desastre**” és un projecte europeu H2020 que, des de la participació protagonista dels infants i joves, pretén generar impacte entre els professionals i les persones responsables dels diferents organismes públics encarregats de gestionar les situacions de desastres, fent-los arribar les demandes i necessitats que té aquest col·lectiu.

Sendai 2015-2030

- Reducció i gestió del **risc** de desastre.
- Nocions **menys naturalitzades** de desastre, perill i de vulnerabilitat.
- Concepció més **inclusiva i participativa** de la protecció civil.
- Especial atenció a **col·lectius en especial situació de vulnerabilitat** (dones, infants i joves, persones grans, persones amb diversitat funcional, gent pobre, migrants, comunitats indígenes, etc.).

Hem realitzat **100 entrevistes**, recollit i analitzat **750 documents** i materials, revisat **31 projectes internacionals de recerca**, i analitzat **94 articles científics** de referència.

<http://www.lancaster.ac.uk/cuidar/>

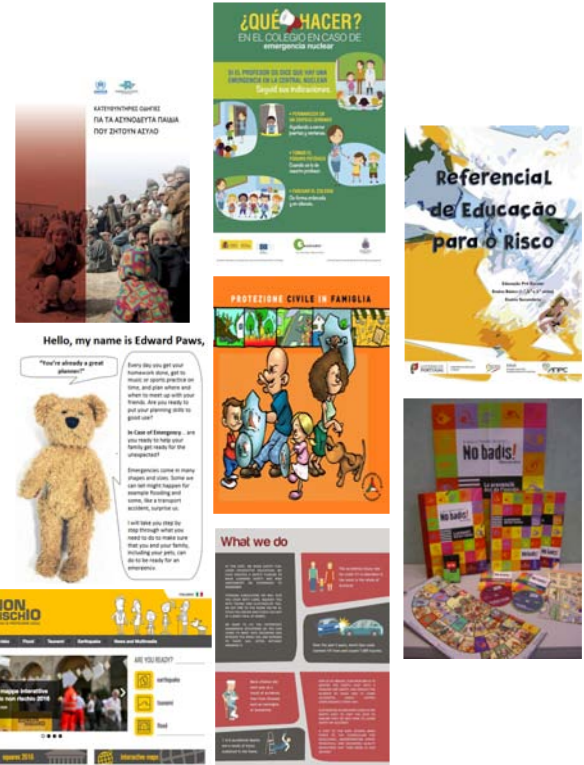
TACTIC
TOOLS, METHODS AND TRAINING FOR COMMUNITIES
AND SOCIETY TO BETTER PREPARE FOR A CRISIS

CARISMAND
Culture And RISK management in
Man-made And Natural Disasters

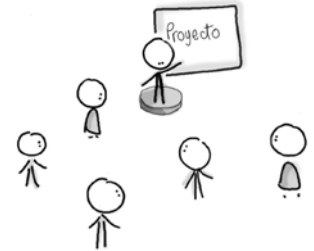

CapHaz-Net
Social Capacity Building
for Natural Hazards
Toward More Resilient
Societies

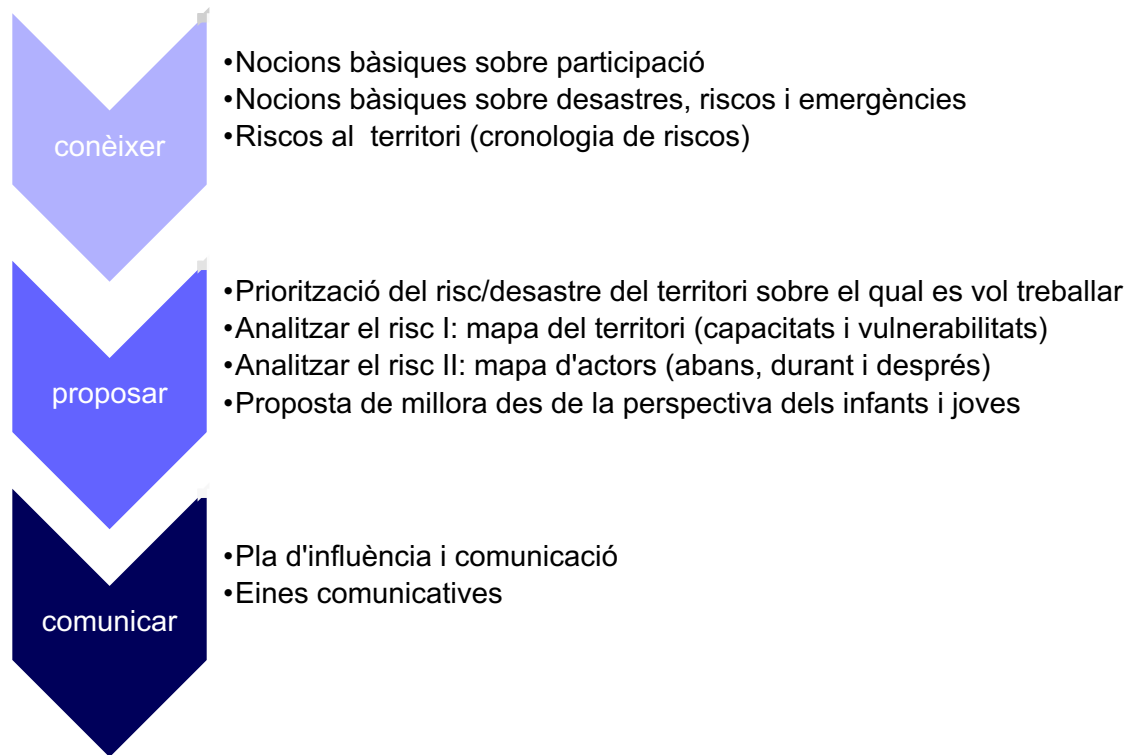

Malgrat hi ha un interès creixent en enfocaments participatius, la participació d'infants i joves és encara escassa a Europa. **Només el 20%** dels programes revisats contempnen algun tipus de participació, sovint més consultiva que efectiva. En la majoria de programes els nens i nenes segueixen sent vistos com un col·lectiu **a protegir, passiu, homogeni i intrínsecament vulnerable**.

Aquesta situació contrasta amb la forta aposta de països com **Japó, EUA, Nova Zelanda i Austràlia**, especialment en la darrera dècada, i també amb l'experiència acumulada per països del sud est asiàtic i Amèrica llatina que han viscut importants desastres en els darrers anys. Europa necessita aprendre d'aquests contextos si vol tenir un major protagonisme d'infants i joves en la RRD.

4
1**DIÀLEGS AMB NENS
I JOVES**4
2**DIÀLEGS AMB
EXPERTS I
PROFESSIONALS**4
3**DIÀLEGS AMB
RESPONSABLES
POLÍTICS**

	Tipus de centre	Curs	Participants
Barcelona	Educació primària	4rt primària	20 nens i nenes
Gandesa	Educació primària	6è primària	30 nens i nenes
Sant Celoni	Educació secundària	3r ESO	20 nois i noies
Lorca	Formació i recursos juvenils	Educació en el lleure	20 joves

Incendio Forestal 2016
 " **DESGUACE** 2016 → humo → CAUSA HUMANA
 " **CASTILLO** → " HUMANA
 " **La Penica (fabrica)**

INUNDACIONES 2012 → Se cancelaron las clases → Puede ser CAUSA HUMANA y NATURAL
 Hace AÑOS
 Diciembre 2016

TERREMOTO Mayo 2011 → Peligro PANTANO
 " Mayo 2016
 La Paça 2005

NEVADA Enero 2017 → carreteras
 2005

SEQUIAS (más riesgo de Incendios).
 Relacionado también con los INUNDACIONES)

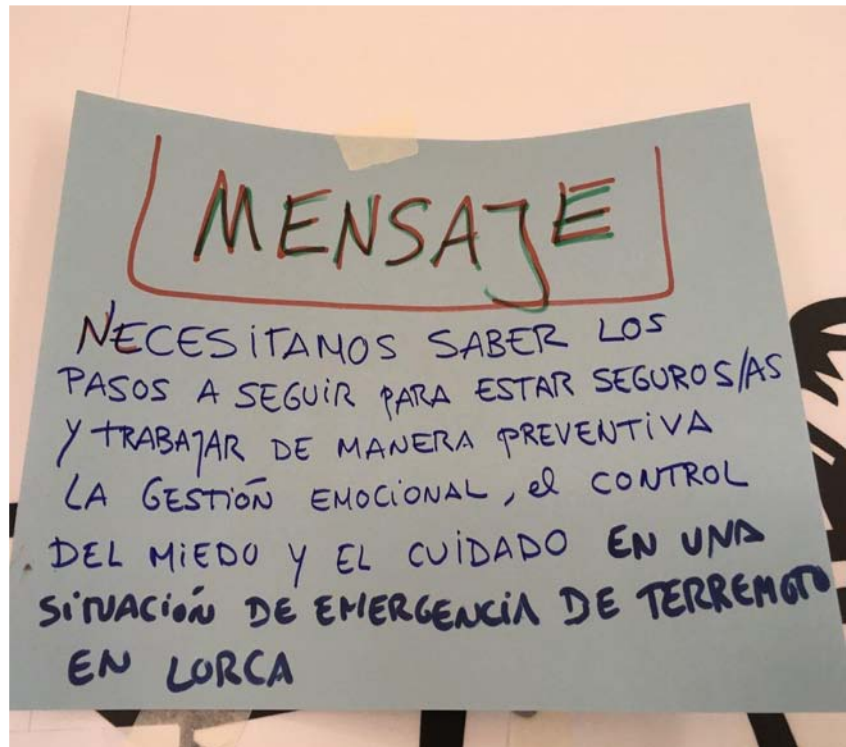
- Información PREVIA
 - COMUNICACION DURANTE ORGANIZACIÓN Medios
 - Ha HECHO MUCHO DAÑO
 - LO HEMOS VIVIDO ☹️
 - Que pidamos hacer los JUVENES
 - ~~ES~~ RUMORES
 ↳ Fiabilidad
 ↳ expertos / Red soci de (VIRTUAL) juvenes / Autodidacta
 ↳ COORRESPONSABILIDAD
 ↳ **ESTRATEGIA ATEMPORAL**
 ↳ ANTES - DURANTE - DESPUES

Què els preocupa?

- Demandes molt centrades en l'adquisició de més autonomia, en la gestió de la por, en tenir un paper més actiu dins la comunitat.
- Demanden informació més personalitzada (adaptada), formació emocional (espais de suport mutu i/o simulacres més reals), i auto-protecció en l'espai públic.
- Interès especialment marcat per les noves tecnologies (àrea d'expertesa). Instagram, youtube, però també campanyes comunicatives per gent gran, pel conjunt del barri o poble.

WP4 - Mutual Learning Events

□

SANT CELONI - risc químic

- **Gestió emocional** - psicòloga bombers
- **Comunicació risc químic** - premsa protecció civil
- **Indústria química** - empresa + promoció econòmica

Alcalde, tècnica educació, tècnic PC i professores

LORCA - terratrèmol

- **Resiliència i cura**: desenvolupador programa resiliència
- **Gestió emocional**: psicòloga emergències
- **Comunicació risc**: periodista emergències

Regidora de resiliència, el tècnic de PC, el regidor de Joventut, tècnic del Consejo de Juventud

□

GANDESA - incendis forestals

- **Por i resiliència** - bomber
- **Infants i boscos, passat i futur** - historiador
- **Autoprotecció i campanyes comunicació** - responsable PC
- **Gestió i prevenció incendis** - agents rurals

Alcalde, inspector educació, mestres i directora de l'escola

CIUTAT MERIDIANA- incendis forestals

- **Disseny de la festa del bosc**: mestres de l'Escola del Bosc
- **Prevenció i gestió forestal**: bomber i tècnica forestal
- **Comunicació i difusió de la festa**: premsa bombers

Tècnica educació del Districte, mestra i directora de l'escola

WATCH

LEARN

CUIDAR

Cultures of Disaster Resilience
among children and young people

**A CHILD-CENTRED DISASTER MANAGEMENT
FRAMEWORK FOR EUROPE**

Produced by the EU Horizon 2020 project
CUIDAR: Cultures of Disaster Resilience among Children and Young People
@CUIDARproject
www.lancaster.ac.uk/cuidar

ACT

1. Canviar els imaginaris adults sobre la infància

- Només el 20% dels programes, accions i plans revisats es poden considerar participatius.
- Imaginaris de la infància com a un grup **passiu, homogeni i vulnerable** (i “desinteressat” en els desastres).
- Molts exemples de l'**agència** de nens i joves en situacions de desastre i de l'interès que desperten aquests temes.
- Edat, gènere, educació, discapacitat, geografia, cultura, etc.

“Nens i joves són agents de canvi i haurien de tenir espais i modalitats per contribuir a la reducció del risc de desastres, tal i com estableix la legislació, el currículum educatiu i les pràctiques professionals”

2. Participació de qualitat

- Anar més enllà de “connectar amb” o de “parlar el seu llenguatge”.
- Cal promoure un reconeixement més integral. Respectar els ritmes, plantejaments i coneixement més experiencials.
- Importància de treballar amb mètodes no-tradicionals (jocs, mapeig, mètodes artístics...).

3. La Convenció de les Nacions Unides com a inspiració

- Poca familiaritat amb la Convenció de la ONU.
- Article 12 com una porta d'entrada per comprendre i implementar un marc més participatiu de RRD.
- Apoderar nens i joves des dels drets permet també treballar dimensions i impactes sovint desconsiderats per la mirada adulta (especialment en grups en situació de marginalitat).

“Crec que s'hauria de donar més oportunitat a les opinions dels joves perquè, tot i que pensen que som immadurs, i que direm coses fora de lloc, és una mentida, hi ha molts joves molt madurs”

(Jove participant, Portugal).

“Volem ser informats de com reaccionar abans, durant i després d'un terratrèmol i necessitem passar aquest coneixement a altres membres de la comunitat de sords”

(Jove participant, Grècia)

“Nosaltres els nens i nenes recordem millor que els adults”

(Jove participant, Espanya).

4. Intercanvis intergeneracionals

- Molt d'interès en conèixer altres grups socials i en ajudar als membres més vulnerables de les comunitats.
- Trencar amb la imatge de grup auto-referent.
- Eina divertida i crucial per fomentar la participació i el reconeixement mutu.
- Permet conèixer l'entorn, la història i les comunitats.

5. Comunicació del risc

- Centralitat del fet comunicatiu.
- Voluntat de participar i tenir un paper més actiu en aquest desplegament informatiu i comunicatiu.
- Preocupació per la qualitat i veracitat de les informacions, per la necessitat de combatre rumors i per nous mitjans i per com fer arribar missatges als grups i persones més vulnerables.

6. Xarxa diversificada d'aliats

- Importància d'anar més enllà de l'escola i treballar amb una xarxa diversificada d'aliats (institucions culturals, educació pel lleure, consell de joventut, associacions...).
- Paper clau de l'àmbit local i dels professionals més compromesos i sensibilitzats.
- Apostar per la formació, per disseminar i consolidar bones pràctiques i casos d'èxit.

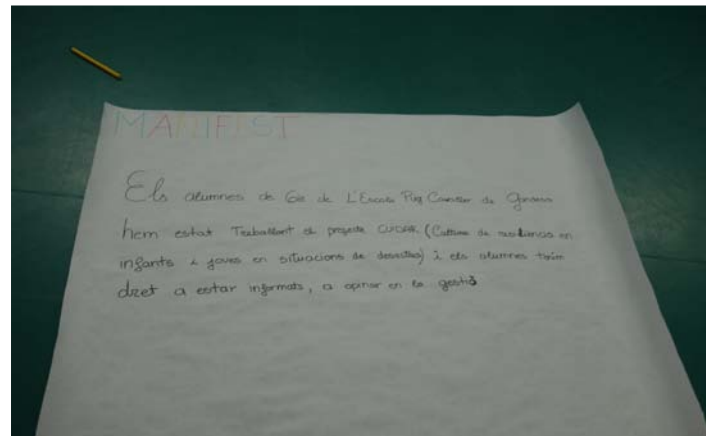

“El projecte m’ha fet veure la meva feina, la planificació de les emergències, des d’un altre punt de vista”

**Subdirector general de Protecció Civil
de la Generalitat de Catalunya.**

7. Emocions i gestió de la por

- Emocions i sentiments són factors clau per comprendre, preparar-se i actuar en cas de desastre.
- Gestió de la por en cas d'emergència.
- Reconèixer i controlar les emocions està íntimament lligat amb tenir autocontrol, percepció de seguretat i autonomia.
- Necessitats de més professionals, espais, coneixements i simulacres pensats per conèixer i gestionar emocions.

“La informació sobre com gestionar la por que donem als joves ha de ser més simple i clara, fent servir metodologies actives (role-playing, xerrades participatives...) per tal que puguin aportar el seu punt de vista”.

**Psicòloga experta en emergències,
Espanya.**

8. Espai públic

- Sentiment de vulnerabilitat en l'espai públic, sobretot "quan estan sols" (no acompanyats per adults).
- Adolescència com a etapa particularment crítica i desatesa (14-18).
- Importància d'incloure espais que no són escoles ni la pròpia llar en l'esquema d'autoprotecció.
- Importància d'apoderar infants i joves en l'espai públic, aprofitant la seva agència i coneixements per fer espais i comunitats més resilients.

CUIDAR ha posat de manifest...

- La importància de pensar la RRD des d'una participació basada en els drets dels infants, el suport comunitari i la diversitat cultural.
- Els nens i joves volen conèixer, ajudar i tenir un rol més actiu davant de possibles emergències i desastres.
- Els diferents professionals han reconèixer i fomentar el dret a participar de nens i joves, establint xarxes més transversals i col·laboratives, co-creant solucions i noves formes d'educar i actuar local i globalment.

“Si volem treballar amb nens/es i joves, hem d’acceptar els seus ritmes i plantejaments. Els adults hem d’acceptar les nostres limitacions i la capacitat d’infants i joves de construir i esdevenir ciutadans de ple dret”

Delegat del Fòrum espanyol per la Prevenció i Seguretat Urbana.

Facebook icon | Email icon

cuidar.uoc@gmail.com | Tel: 93 450 54 95

CUIDAR
Cultures of Disaster Resilience
among children and young people

INICIO PROYECTO BLOG PROCESO RESULTADOS CONTACTO

En CUIDAR estudiamos los desastres desde el punto de vista de niñas, niños y jóvenes

Este es el Weblog del partner español del Proyecto CUIDAR

OBJETIVOS ANTECEDENTES EQUIPO PROCESO

CUIDAR se interesa por analizar y promover la participación de niñas, niños y jóvenes en la gestión de desastres en Europa, y en particular en España

CONOCE LOS ESTUDIOS DE CASO

<http://cuidar.rdi.uoc.edu>

<http://www.lancaster.ac.uk/cuidar/en/film/>

Gràcies!